

Bir Gereksinim: Maden Danışma Konseyi

Vedat ÖYGÜR

Jeoloji Y. Mühendisi, MTA Genel Müdürlüğü, Ankara

GİRİŞ

Yurt Madencilik Geliştirme Vakfı tarafından düzenlenen Birinci Madencilik Şurası 1990 yılında toplanmış ve geçtiğimiz günlerde aynı kuruluş ikinci şurayı yapmak üzere girişimlerine başlamıştır. Birincisinde, ülkemizin madencilik potansiyeli, madencilik politikası ve madencilik eğitimi konularında şura öncesinde kurulan üç ayrı komisyonun hazırladığı raporlar okunmuş ve tartışılmıştır. Ancak, bu toplantının yaptırım gücü olmadığından söz konusu raporlar devletin en üst yetkililerine vakıf tarafından sunulan dileklerden öteye gidememiştir,

Yapılan çalışmaların ve oluşturulan kararların bir hedefe ulaşabilmesi için, şuraların yarı resmi nitelik taşıyan organlar olması gerekir. Örneklerini gördüğümüz Sağlık

Şurası'nın Sağlık Bakanlığı ve Eğitim Şurası'nın Milli Eğitim Bakanlığı tarafından toplanması gibi Madencilik Şurası'nın da şura kararlarını uygulayacak olan Maden Dairesi'nin bağlı olduğu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından toplanması gerekir,

Bu konunun taşıdığı önemi göz önüne alan Fransız devlet adamları 1810 tarihli Fransız Maden Kanunu'nda olayı çok ayrıntılı bir biçimde ele alarak "Conseil Général des Mines" (Genel Maden Konseyi) adıyla kurumlaştırmışlardır¹. Alman Maden Kanunu'nda da "Bergamter" (Yerel Madencilik Kurulları) adlı organların birleşmesiyle oluşan "Oberbergamter" adlı bir maden konseyi yer almaktadır^{2,3}, Kanada Hükümeti de 1987 yılında "Mining Industry Technology Council" (Maden Endüstrisi Teknoloji Konseyi) adıyla bir kurumlaşmaya gitmiştir⁴. Bu örneklerden

yola çıkılarak, yan resmi bir "Maden Danışma Konseyi"nin kurulmasıyla madencilik sektöründeki bazı sorunlara çözüm getirilebilecektir. Söz konusu konseyin kuruluşu, görevleri ve çalışma biçiminin Maden Kanunu'na alınmasıyla bu alanda yapılacak çalışmalar kalıcı, süreklil ve uygulanabilir olacaktır,

MADEN DANIŞMA KONSEYİ

Amaç

Madencilik hizmetlerini yürüten ve madencilik politikasının uygulanmasından sorumlu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın koordinatörü olacağı bir "Maden Danışma Konseyi"nin kurulmasıyla kamu kurumları ve özel sektör madencilik alanındaki darboğazların aşılması ve sorunlara çözüm bulunmasında birlikte davran-

çaklar ve kolayca karar üretebilen çeklerdir. Böyle bir birlikteliğin kurulması şu temel çizgilerde geçerli ve gerçekçi ortak stratejilerin oluşturulmasını sağlayacaktır;

— Madencilikle ilgili politikaların ve Önceliklerin belirlenmesi;

— Madencilik sektörünün gereksinimlerinin saptanması ve devletin nasıl katkı koyacağını kararlaştırılması;

— Devlet tarafından üstlenilmesi gereken altyapı hizmetlerine yönelik araştırma-geliştirme çalışmalarının planlanması ve nasıl yürütüleceğinin programlanması;

— Küçük, orta ve büyük çaplı madencilik işletmelerine hangi ölçülerde ve nasıl yardım edileceğine karar verilmesi;

— Yurt içi maden piyasalarının nasıl yönlendirileceğinin ve yurt dışı bağlantılarda yapılacak yardım ve müdahalelerin belirlenmesi;

— Kamu, özel sektör ve üniversiteler arasında bir koordinasyon bağının kurulması ve ortak araştırma projelerinin oluşturulması;

— Madencilik sektörünün talepleri ve gereksinimlerine dayalı araştırma ve teknolojiye önceliklerin kurulması.

Görevler

Maden Danışma Konseyi, ilgili Hakan'ın zorunlu çağrısı üzerine şu konuları tartışarak görüş bildirir:

— Madencilik sektörünü ilgilendiren tüm kanun taşanları;

— Maden ruhsatlarının verilmesine ve denetlenmesine ilişkin yönetmelikler;

— Madenlerin, açık ocakların ve taşacaklarının işletilmesine ilişkin tüm düzenlemeler ve yönetmelikler;

— Devlet tarafından yürütülecek maden arama çalışmalarının ana hatları;

—Devlet tarafından işletilecek madenler;

— Devlet tarafından bir maden ruhsatının edinilmesi, devredilmesi veya kiralanması.

Bunlardan başka, Bakanlığın gündeme getireceği madencilik sektörünü ilgilendiren yasal, teknik, mali, ekonomik ve sosyal genel sorunlar ile maden aramacılığını güçlendirmek ve yeraltı kaynaklarının işletilmesi ve kullanılmasını geliştirmek konularında da görüş oluşturur.

Kuruluş

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı konseyin başkanıdır,

Konsey dört grup üyeden oluşur

A) Doğal üyeler;

— Bakanlık müsteşarı ve müşavirler,

— Madencilik sektöründe hizmet veren kamu kurumlarının genel müdürleri,

— Üniversitelerin madencilikle ilgili bölüm veya anabilimdaş başkanları,

— Madencilikle ilgili meslek odaları ve birlikleri ile derneklerin temsilcileri;

B) Seçimle gelen üyeler:

— Maden işletmecilerinin 3 ve maden işçilerinin 3 temsilcisi;

C) Bakan tarafından çağrılmış üyeler:

— TBMM'de grubu olan partilerden, madencilikle olan ilgilerine göre birer üye;

D)İlgili kamu kurumlarının üyeleri:

— Maliye Bakanlığının temsilcisi,

— Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının temsilcisi,

— Sanayi ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi,

— DPT'nin temsilcisi,

Ayrıca Konsey başkanı tarafından, madencilikle ilgili konularda görüşleri alınmak üzere çeşitli danışmanlar konsey toplantısına çağrılabilir.

Konsey Başkan'na vekalet etmek ve çalışmaları yürütmek üzere bir ikinci başkan ile konseyin idari işlerini

yürütmek üzere bir sekreter, üyeler arasından başkan tarafından görevlendirilir.

Çalışma Yöntemi

Konsey tarafından gündeme alınan konulara göre çeşitli komisyonlar oluşturulur. Konuyla olan ilgileri çerçevesinde yeterli sayıda konsey üyesi bu komisyonlarda görevlendirilir. Konsey başkanı tarafından, her komisyona bir başkan ve bir raportör seçilir,

Komisyon tarafından incelenmemiş hiçbir konu Konsey toplantısında görüşülmez, Bir konu komisyonda ele alınmadan önce, raportör tarafından bir rapor hazırlanır, Komisyon başkanı tarafından toplantıya çağrılan komisyonda konu incelenir ve son biçimi verilen komisyon raporu konsey üyelerine iletilir. Komisyon başkanı, belirli bir konunun incelenmesi sırasında, Komisyon'da yer almayan diğer konsey üyelerini görüşlerini almak üzere danışman olarak toplantıya çağrabilir,

Konsey Başkan'ının çağrısıyla konsey toplanır ve komisyon raporu incelenerek karara bağlanır. Konsey gündemindeki konu gerekçeli bir görüş biçiminde Bakanlığa iletilir.!

Yararlanılan Kaynaklar

1- Comité Central des Houillères de France, 1931» Législation Minière et Législation Ouvrière, 7* baskı

2- Ely, N., 1974, Summary of Mining and Petroleum Laws of the World (5. Europe); U.S, Bur Mines, Inform. Circular 8631,

3- Miesbach, H. ve Engelhardt, D., 1962, Bergrecht: J Schweitzer Verlag, Berlin,

4- CIM Forum, 1988, A mining industry technology strategy: CIM Bull, vol 81, no 910,s.31-32.